

ГОДИНА II.

ПОЗОРИШТЕ.

БРОЈ 41.

УРЕЂУЈЕ А. ХАЦИЊ.

ИЗЛАЗИ ЧЕТИРИ ПУТА НА НЕДЕЉУ НА ПО ТАБАКА. — СТОЈИ ЗА НОВИ САД 40, А НА СТРАНУ 60 НОВ. МЕСЕЧНО. — ЗА ОГЛАСИ НАПЛАЋУЈЕ СЕ СД ЈЕДНЕ ВРЕТЕ 3 НОВ. И 30 ЗА ЈЕДН СВАКИ ПУТ.

ФРАНЦУСКИ ГЛУМЦИ У РЕВОЛУЦИЈИ.

(Наставак.)

Сви се устраве. Подиже се жагор. Најпосле би решено, да се дарвовљев комадигра и да Дигазон мора примити улогу келнерову, ма да је рекао, да је не ће моћи играти с вољом. Кад су се развишли, пође Дигазон са својим пријатељима улицом кући, али пред њега изађе један млад човек, скиде шешир и јави му се. „Лабисијер!“ рече Дигазон. — „Да, ја сам господине! И ја сам данас био код Робпијера на читању; стојао сам у једном углу на сам све чуо и видио. Чувајте се, вама грози опасност од Робпијера и Марата. Кад будете у невољи помислите само на мене.“ То рекав, остави га брзо. Лабисијер постао је неки чиновник код варошке економске струке.

Дође време када ће се представљати дарвовљев комад. Поред истога комада играо се још један. Дигазон је у оба имао главну улогу. Силна је светина врвила испред позоришта. Био се пронео глас, да ће противна страна напасти на Дигазона, ако дарвовљев комад не би сјајно прошао. Дигазонов положај беше дакле врло опасан, јер поред све његове извршене игре, беше комад тако јадан и чемеран, да се једва могао одиграти; а осим тога могло се очекивати, да ће дарвовљеви пријатељи навалице комад извиждати, не би ли само публику раздражили против Дигазона. Пријатељи и остали глумци саветоваху му, да се уклони из Париза, да побегне; али он не хтеде то учинити, да не би тиме само већу сумњу на себе навукао. Сви су дакле очекивали како ће се ствар свршити. У осталом беше Дигазон човек пун одважности и смелости. Кад је у својој гардероби готов био са облачењем, загрли своју жену, која се није од њега мицала, а остале је глумце умиривао и храбрио. У тај мах раззвони звонце на позорници, а од његовог звука претрнуше глумци. На овај знак заори

дивља рика у публици, свирга престаде и застор се диже у вис. Одмах у другој појави имао је да изађе Дигазон — громовито пљескање га дочека. Глумци се на то охрабрише. Ма да му се није миљило, ипак мораде Дигазон играти, што је боље умео. Дигазон је сав свој труд и дар употребио, да се комад што боље допадне публици. Кад је у половини последње радње са позорнице одступио, опази иза кулиса своју жену а поред ње — Лабисијера! — „Дсџох, да вас опоменем, да будете на опрезу,“ — рече брзо Дигазону, — као тајниче „одбора за спас домовине“ могао сам ући у позориште. Дакле ме саслушајте. Они ће вас присиљавати, да на позорници учините што срамно или недостојно; не усхтете ли, онда се имате свачега бојати. Спремите се за бегаче, ако се иначе не мислите покрити вољи бесомучних људи.“ Дигазонова жена дрекну од страха и притрча им, али Лабисијера већ беше нестало. Овај се глас брзо као ватра распрострбо међу осталим особљем,

Међу тим дође тренутак и Дигазон мораде сав узбуђен опет на позорницу. Сви су предвиђали да ће тек у другом комаду бити скандала, јер главне коловође појавише се у дожама. Дигазон сврши улогу и оде са позорнице уз тапшање публике, која је писца Дарвова изазивала, али који се није тога вечера у позоришту показао. Док се Дигазон за други комад преоблачио, беше у партеру немир све већи. Дигазон је био на све спреман. Кад се даде знак да се почиње и када је Дигазон стао на позорницу, приступи му позоришни машиниста на рече: „Гледајте овамо на патос, господине Дигазоне, па станите овде, где је бео врет начињен, кад дође до густа.“ Застор се диже. Први појави пробоше на миру. Али тек што Дигазон ступи на позорницу,

поче страховито звиждање, добовање, урликање; бацише неколико јабука на позорницу. Комичар остаде миран, па скретив руке гледаше у гунгулу, која се дигла као узбуркано море. Сад се са свим јасно заорише узвици: „Нека моли за опроштење народног пријатеља! Нека клекне! Нека клекне!“ Мислили су да ће тиме понизити Дигазона, али овај се није ни макао. Његове колеге довикиваху му иза кулиса, да се уклони. Урликаше: „Нека клекне,“ „Нека клекне,“ све се већма орило, — али на једанпут ступи Дигазон са свим напред, истргне мач, натуче шешир и заузев положај борачки повикну: „Ја да клекнем који носим мач?“ Овај приказ беше тако смешан, да се громовит смеј заори и нападачи умугоше; а и држање комичарево беше тако одважно да се могло мислити, да ће се латити мача, ако би до чега дошло. Свако се утиша, игра се продужи. Али тишина не потраја дugo. Деси се нешто, што је изазвало велики скандал. Неки глумац, који још не беше на позорници, имао је ступити у једној сцени. Њега још никако нема, јер је као народни гардиста стојао на стражи. Хтедохе већ да га пред публиком извине, кад ал' ево га где сав залуван ујури упозориште. Не имађаше ни времена да се преобуче, већ на дивно чудо публици наш се глумац у једанпут онако у униформи гардисте укаже на позорници у улози слуге. Вика и лупа беше страховита, али уједно и скандал против Дигазона. Светина се све већма скупљаше и збијаше до позорнице, а по што комичар стојаше са свим

мирно, скочише у једанпут уз плескање гледалаца неколико људи на позорницу, и замануше батинама на Дигазона. Глумци искоче на позорницу иза кулиса, али из партера ваљаше се све већа и веча гунгула. Дигазон не хтеде се уклонити већ потргне мач, гурају га на страну, сузбијају нападаче, дигазонова жена падне у несвест. Комичар дође ван себе. Усред те гунгуле осети, да га некуд вуку. Лабисијер га је гурао. „Станите овде,“ рече, — „овде је крет на патосу,“ и још се Дигазон није ни разабрао, а већ је осетио, како га је брзо нестало испод патоса на позорници; јер се справа за спуштање отворила и са великом шкрипљавом затворила над Дигазоном, који је сретно приспео доле међу машинерије. „Сад се избавите — брзо отуда на поље,“ — повиче машиниста. Дигазон умакне у мрачни свод а над њим је беснила бура. Узалуд су га тражили нападачи, које су после народне гардисте растерале. Представа се одмах свршила.

Сутра дан саветоваху се позоришни чланови, и наговараху Дигазона да остави позориште, али се комичар не даде ни осолити. Опасност га учини још смелијим и одважнијим. За који дан после тога даваће се комад: „Смирнански трговац.“ Дигазон измоли себи у истоме улогу сациоца. Улога беше незнатна, но по што комичар после оног скандала први пут хтеде онет да ступи на позорницу, не хтедохе му пријатељи кварити воље, јер мишљаху да је нешто наумно.

(Свршиће се.)

Э Л И С Т И Њ И.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

(„Гроф Есекс.“) Трагедија у 5. чинова, написао Хенрик Лаубе, с немачког превео Д. Јоксич, приказана је 29. марта о. г.

Са данашње представе отишао је сваки полагеник позоришта с пуним уверењем, да се са нашим данашњим глумачким силама није могло доћи до већег успеха. Три главне особе ове трагедије: Есекс, краљица Јелисавета и Ротландова наишле су на тако вредне поклоце, да су, тако рећи, све остале зачиниле. — Недељковића скоро писмо гледали у такој доброј вољи, као што беше вечерас. Још само да се одвикне од брзог и пренагљеног говора, особито у моноловима и у тренутима страсти и заноса, што ће му, при малој пажњи врло лако паћи за руком: — његов би се Есекс могао упоредити са бољим

појавама те особе на страним позорницама. — Маринковића нас је, према не баш обилној снази свога гласа, заиста изненадила са својим обликом Јелисавете, што га скоро писмо гледали тако чисто и марљиво нацртана. — Да је Сајевићка Ротландову с обичном топкотом и с поузданим полетом приказала, о томе не ће требати никога уверавати. На послетку морамо признати, да нас је врло пријатно изненадио и — Рашић са својим Донатаном. Кад би наставио у том правцу умерености и одмерености, Рашић би лако постао најизврснијим комиком на „словенском Југу.“

— 3 —

П О З О Р И Ш Т Е.

* (Народно позориште у Загребу.) Приликом представе опере „Фауста“ вели „Vienac“ ово: „Ми поздрављамо